

Er ref/dnr: Fi2025/00299

Vårt dnr: 2025/0080

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen

Stockholm 4 April 2025

Naturskyddsföreningens yttrande på remissen Förlängd tillfälligt utökad nedsättning av skatt på jordbruksdiesel och vissa ändrade villkor för återbetalning

Sammanfattning

- Naturskyddsföreningen avstyrker förslaget att förlänga den utökade nedsättningen av koldioxid- och energiskatt på jordbruksdiesel.
- Stöd till jordbruket bör utformas på ett sätt som stärker näringslivets förutsättningar att behålla sin konkurrenskraft i klimatomställningen och inte låser in företagen i ett fortsatt fossilberoende.
- Sverige bör i stället införa ett generellt jordbruksavdrag i enlighet med utredningen om fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67) och Klimatpolitiska rådets rapport från mars 2025, med utformning på ett sätt som underlättar hållbarhetsarbete.
- En helhetssyn på livsmedelsberedskap måste anläggas, där klimatförändringarnas och den minskade biologiska mångfaldens hot mot jordbruket vägs in. En robust livsmedelsberedskap bygger på minskade, inte ökade, importberoenden för insatsmedel som diesel.

Naturskyddsföreningen anser att det är viktigt med ett konkurrenskraftigt och hållbart jordbruk och ser värdet av en robust livsmedelsberedskap i en osäker omvärld. Vi noterar att den uppdaterade livsmedelsstrategin lagt ökat fokus på just robusthet, vilket vi välkomnar. Rådande läge med krig i Europa och ökade spänningar i internationell handel understryker vikten av att stärka Sveriges livsmedelsberedskap. Naturskyddsföreningen vill dock betona att detta behöver inkludera att minska behovet av importerade insatsvaror, som exempelvis diesel.

Samtidigt brådskar klimatomställningen, och tempot måste öka. Förslaget anges öka de territoriella utsläppen av fossil koldioxid med knappt 20 000 ton år 2026, vilket enbart utgör det

årets effekt av den föreslagna utökningen. Räknar man med hela skattenedsättningen och under flera år, tydliggörs att den samlade effekten på utsläppen är större. Förslaget anges också kunna ha negativa effekter på skogens biologiska mångfald genom tidigarelagd avverkning, senarelägga elektrifieringen inom berörda marknadssegment samt även öka utsläppen av övriga luftföroreningar. Sammantaget medför detta sämre möjligheter för Sverige att nå sina åtaganden enligt ESR och klimatmålen. Klimateffekterna kommer också drabba lantbruket negativt i framtiden, med större risk för extremväder. Med en förlängning av den utökade skattenedsättningen förstärks dessa negativa effekter.

En förlängning av utökad skattenedsättning på jordbruksdiesel även 2026, skulle innebära tillfälliga, klimatskadliga subventioner för femte året i rad i stället för att stärka jordbrukets lönsamhet på mer långsiktiga sätt. Förslaget anger att "det skulle vara möjligt att stärka försörjningsberedskapen även genom andra åtgärder, t.ex. genom riktade bidrag till bl.a. jordbruket". Naturskyddsföreningen uppmanar regeringen att fokusera på dessa åtgärder, på ett sätt som främjar cirkulär resursanvändning och ger större betalning för miljönytta.

Remitterat förslag går också stick i stäv med utredningen om ett fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67), som föreslår att dieselskattenedsättningen fasas ut och ersätts med ett allmänt jordbruksavdrag. Denna rekommendation har nyligen förstärkts av Klimatpolitiska rådet som i sin senaste rapport från mars 2025 särskilt fokuserar på jordbruket. Rådet ger den tydliga rekommendationen att "verka för en snabb utfasning av skattenedsättningar av fossil diesel" och att "kompensera jordbrukarna på lämpligt sätt för att undvika negativ påverkan på lönsamheten i jordbruket." Både utredningen och Klimatpolitiska rådet sänder på så vis en tydlig signal om att dieselskattenedsättningen utgör en klimatskadlig subvention som står i strid med Sveriges klimatmål. Naturskyddsföreningen är principiellt positiva till förslaget om ett jordbruksavdrag, men anser att även ett sådant stöd behöver styra mot ökad miljönytta och inte enkom bibehållen lönsamhet. Detta bör omfatta hela skattenedsättningen av jordbruksdiesel, och inte enbart nu remitterad utökning.

Sveriges livsmedelsberedskap behöver stärkas, något som framkommer av de senaste årens omvärldshändelser, samt poängteras i den nyligen lanserade Livsmedelsstrategin 2.0. Naturskyddsföreningen instämmer i behovet att stärka jordbrukets robusthet, samt att det är berättigat att stärka jordbruket med offentliga medel. Enligt Naturskyddsföreningen bör detta göras genom att minska behovet av importerade insatsvaror, som diesel, och i stället underlätta en övergång till mer cirkulära resursflöden och fossilfria alternativ. På så sätt kan nödvändiga åtgärder för beredskap och hållbarhet gå hand i hand. Jordbruket behöver dessutom i större utsträckning få betalt för de miljönyttor som skapas.

Redan idag har ett antal lantbrukare slutat använda diesel och i stället gått över till fossilfria alternativ, som HVO. I nuvarande utformning missgynnar remitterat förslag dessa företag samt de som gjort mest för att minska sin dieselförbrukning. I stället gynnas de med hög dieselförbrukning, utan hänsyn till hur de bidrar till livsmedelsberedskapen. Det är därför ett missriktat förslag som riskerar att hindra omställningen till fossilfria alternativ, då prisskillnaden gentemot dieseln ökar ytterligare.

Naturskyddsföreningen vill understryka att en politik som inte väger samman de olika behoven hos lantbruket - klimatanpassning, lönsamhet, robusthet, stärkta miljöåtgärder och minskade importberoenden - inte har förutsättningar att förenkla för lantbruksföretagen eller

stärka deras konkurrenskraft, eftersom förväntningarna på dem fortsätter vara motstridiga. Rådande natur- och klimatkris understryker vikten av att konkurrenskraft och livsmedelsberedskap måste böttna i miljömässig hållbarhet och inte, som i remitterat förslag, ställas emot den.

Sammanfattningsvis instämmer Naturskyddsföreningen med remitterat förslag i behovet av att stärka den svenska livsmedelsberedskapen. Föreningen föreslår därför att regeringen i stället skyndsamt inför ett allmänt jordbruksavdrag, i enlighet med SOU 2021:67, som stärker lantbrukets möjligheter för omställning till fossilfritt och att bygga robusthet. Ett sådant avdrag bör också utformas på ett sätt som underlättar en omställning till fossilfria drivmedel och styrning mot hållbarhet. Detta ligger helt i linje med Klimatpolitiska rådets rekommendationer från mars 2025 om att fasa ut skattenedsättningar på fossil diesel och i stället kompensera jordbrukarna på andra sätt som inte motverkar klimatomställningen.

Detta remissvar har utarbetats av Jenny Ekman, sakkunnig jordbruk och odlingslandskap vid rikskansliet.

För Naturskyddsföreningen
Stockholm dag som ovan

Pim Bendt
Enhetschef odlingslandskap och gruvor